

III. 4. Химикали и управление на риска от големи аварии

1. Кратко описание на състоянието в областта на управлението на химикалите

Една от основните цели на националната политика по опазване на околната среда е въвеждането на ефективно управление на химикалите по време на целия им жизнен цикъл, включващ детайлно познание на техните здравни и екологични характеристики, планирането и прилагането на ефективни превантивни мерки по отношение на човешкото здраве и околната среда по време на тяхното производство, търговия и употреба, предприемането на мерки за предотвратяване на големи аварии и ограничаване на техните последици.

България изпълни поетите ангажменти по хармонизиране на националното законодателство по химикали и по този начин задълженията на българските дружества са уеднаквени с тези на европейската индустрия по отношение безопасната употреба на химикалите и предоставяне на информация за свойствата им.

Извършваната контролната дейност по спазване на законодателството по химикали е с цел правилно и навременно прилагане на хармонизираното българско законодателство в областта на химикалите от дружествата на територията на РИОСВ- Плевен.

РИОСВ е отговорна за прилагане и налагане на установените нормативни изисквания в областта на ОХВ и предотвратяване на големи аварии с опасни химични вещества на територията на Плевенска и Ловешка област. Контролните функции включват осъществяването на превантивен, текущ и последващ контрол по отношение на:

- Прилагане на Регламент (ЕО) №1907/2006 за регистрацията, оценката, разрешаването и ограничаването на химикали
- Прилагане на Регламент (ЕО) № 1272/2008 относно класифицирането, опаковането и етиктирането на химични вещества и смеси (CLP)
- Прилагане на Регламент (ЕО) № 648/2004 относно детергентите;
- Прилагане на Регламент 259/2012 относно фосфатите;
- Прилагане на Регламент № 649/2012 относно износа и вноса на опасни химикали (PIC);
- Прилагане на Регламент (ЕС) № 2019/1021 относно устойчивите органични замърсители (УОЗ);
- Прилагане на Регламент 2017/852 живачни съединения и безопасното съхранение на метален живак
- Прилагане на Регламент (ЕС) № 2019/1020 относно надзора на пазара;
- Прилагане на Наредбата за реда и начина на съхранение на опасни химични вещества и смеси;
- Прилагане на Глава седма, Раздел I „Предотвратяване на големи аварии” от ЗООС.

Кратко описание на резултатите от контролната дейност (за химикали и за управление на риска от големи аварии)

Химикали

През 2025 г. са извършени общо 23 бр. проверки (на 23 бр. обекта) на територията на Плевенска и Ловешка област по спазване на законодателството по химикали, от които 22бр. планови проверки и 1бр. извънредна проверка при проведен планов контрол по ЗОПОЕЩ на обекта е извършен и контрол по ОХВ.

Съгласно годишния план за контролна дейност на РИОСВ Плевен за 2025 г. бяха планирани за контрол 22 бр. обекти на територията на Област Плевен и Област Ловеч относно спазване на изискванията на законодателството по химикали.

При извършения контрол през годината са издадени 2 бр. предписания за: представяне на актуални информационни листове за безопасност и справка за количества произведен калциев дихидроксид.

През годината са взети участия в проверки на 8 бр. обекти с издадени комплексни разрешителни на територията на РИОСВ Плевен.

➤ Регламент (ЕО) №1907/2006 г. относно регистрацията, оценката, разрешаването и ограничаването на химикали (REACH)

През 2025 г. приоритет за контрол по регламента бяха фирми производители, вносители и потребители по веригата за:

- контрол на ограниченията на вещества от Приложение XVII на REACH;
- контрол на производители/вносители, извършили регистрация

В обхвата на Регламента са извършени проверки на 23 броя задължени лица, от които 3 бр. производители, 0 бр. вносител, 18 бр. потребители по веригата и 5бр. дистрибутори. На територията на РИОСВ - Плевен няма изключителни представители за целите на регистрацията на химични вещества.

Дадени са 2 бр. предписания - за представяне на информационни листове за безопасност (ИЛБ) в съответствие с Регламент (ЕО)2020/878, количества произведени продукти. Дадените предписания са изпълнени в поставения срок.

Във връзка с подадени нотификации от RAPEX системата за наличие на изделия със съдържание на опасни вещества, за които са въведени ограничение за употреба и пускане на пазара, съгласно Регламент 1907/2006 (REACH) (RAPEX) са проведени проверки в 3 бр. обекта, търговски магазини за наличие на посочените в нотификациите изделия със завишено съдържание на фталати (DEHP), вещество с вписване 51, олово с вписване 63, бис(2-етилхексил) фталат (DEHP) и диизобутил фталат (DIBP). Не се констатира наличие на посочените в нотификациите изделия. Извършените проверки са планови и като текущ контрол по Регламент (ЕС) № 2019/1020 относно надзора на пазара.

Във връзка с изпълнение на Тринадесети координиран европейски проект (REF – 13) на Форума на ЕСНА за контрол на задължения, свързани с онлайн продажба на продукти е проведено лабораторно изпитване на 1 бр. изделие (бижута), продаван чрез онлайн магазин по показател никел, вещество с вписване 27 на Приложение XVII на REACH. Резултата за съдържанието на никел е под ограниченията на вписване 27 на Приложение XVII на REACH. Попълнен е онлайн въпросник по проекта.

През 2025г. е извършен планов контрол на 20 бр. производители и потребители по веригата за наличие и съответствие на информационните листове за безопасност (ИЛБ) с Регламент 2020/878 на използваните и пускани на пазара опасни химикали. Дадено е 1 бр. предписание за представяне на ИЛБ в съответствие с Регламент 2020/878 за изменение на Регламент 1907/2006 (REACH).

В следствие на осъществения контрол през 2025 г. по прилагането на Регламент REACH се установи, че:

- не се констатира неизпълнение на задълженията за извършване на същински регистрации на химични вещества в Европейска агенция по химикали;
- при проведения контрол за наличие на вещества, предмет на ограничаване съгласно приложение XVII на REACH не се констатира несъответствие с вписванията или наличието на такива вещества при проверките чрез нотификации чрез RAPEX системата.
- за проверявания период няма съставени АУАН.

➤ **Регламент (ЕО) № 1272/2008 относно класифицирането, етиктирането и опаковането на вещества и смеси (CLP)**

През 2025 г. не са планирани проверки по регламента. Не са постъпвали сигнали и не са установени нови задължени лица по Регламента.

➤ **Регламент № 648/2004 относно детергентите и Регламент 259/2012 относно фосфатите**

За 2025 г. е планиван контрол на производител на детергенти. При извършения контрол се установи, че дружеството е прекратило производствена дейност, не се извършва производствена дейност на течен перилен прах за пране, миещи и почистващи препарати. За 2025 г. е планиван контрол в 1 бр. обект „Доверие Грижа“ ЕАД, гр. Троян. При извършения контрол се установи, че дружеството е прекратило производствена дейност, не се извършва производствена дейност на течен перилен прах за пране, миещи и почистващи препарати считано от 07.03.2025 г.

➤ **Регламент № 649/2012 относно износа и вноса на опасни химикали (PIC)**

Към момента на територията на РИОСВ-Плевен няма вносители или износители на вещества, включени в Регламент №649/2012 относно износа и вноса на опасни химикали (PIC), поради което за 2025 г. не е планиван контрол и не са провеждани извънредни проверки. За отчетния период не е прилагана процедура за износ или внос на вещества от Приложение I на регламента. Не са изготвяни рискови профили за вещества/фирми, показали несъответствия с изискванията на Регламент (ЕС) 649/2012 относно износа и вноса на опасни химикали, не е извършван внос на вещества, включени в приложенията на Регламента, поради което не се планирани обекти за контрол.

➤ **Регламент (ЕС) № 2019/1021 относно устойчивите органични замърсители (УОЗ)**

През 2025 г. са извършени планови проверки на 3 бр. лица, обект на контролна дейност. Проверките са извършени на конкретни 23 бр. нотификации (23 бр. изделия), подадени чрез RAPEX системата за наличие на наличието на късоверижни хлорирани парафини (SCCPs), перфлуорооктансулфонова киселина и нейните производни (PFOS) и PFOA. Не се констатира наличието им.

През 2025 г. са извършени общо 37 бр. проверки по спазване на регламента. За отчетния период не се констатира нарушение на изискванията на Регламент (ЕО) № 2019/1021, няма съставен АУАН или приложен ПАМ на обекти на територията на РИОСВ Плевен.

На територията на РИОСВ Плевен няма информация за притежатели на запаси на УОЗ вещества за разрешена употреба, съгласно чл. 5(2) от регламент Регламент (ЕС) 2019/1021 относно устойчивите органични замърсители.

➤ **Регламент 2017/852 живачни съединения и безопасното съхранение на метален живак**

За 2025 г. не е планиван контрол по Регламент (ЕС) 1102/2008 и не са провеждани извънредни проверки.

➤ **Наредба за реда и начина на съхранение на опасни химични вещества и смеси**

За спазване на изискванията за реда и начина на съхранение на опасни химични вещества и смеси са проведени 19 бр. проверки, не се констатираха несъответствия. За отчетния

период няма съставен АУАН по Наредба за реда и начина на съхранение на опасни химични вещества и смеси.

➤ **Регламент (ЕС) № 2019/1020 относно надзора на пазара:**

В рамките на планиран контрол по Регламент REACH и Регламент (ЕС) № 2019/1021 относно устойчивите органични замърсители (УОЗ) е извършен контрол по спазване на изискванията Регламент (ЕС) № 2019/1020 относно надзора на пазара:

- извършени са планови проверки по спазване на Регламент (ЕС) № 2019/1021 относно устойчивите органични замърсители (УОЗ) в 3 бр. обекта на конкретни нотификации на 23 бр. изделия със завишено съдържание на фталати (DEHP), вещество с вписване 51 на Приложение XVII на REACH, ксосоверижни хлорирани парафини (SCCPs), бис(2-етилхексил) фталат (DEHP), диизобутил фталат (DIBP), перфлуорооктансулфонова киселина и нейните производни (PFOS). Не се констатира наличие на посочените в нотификациите изделия.

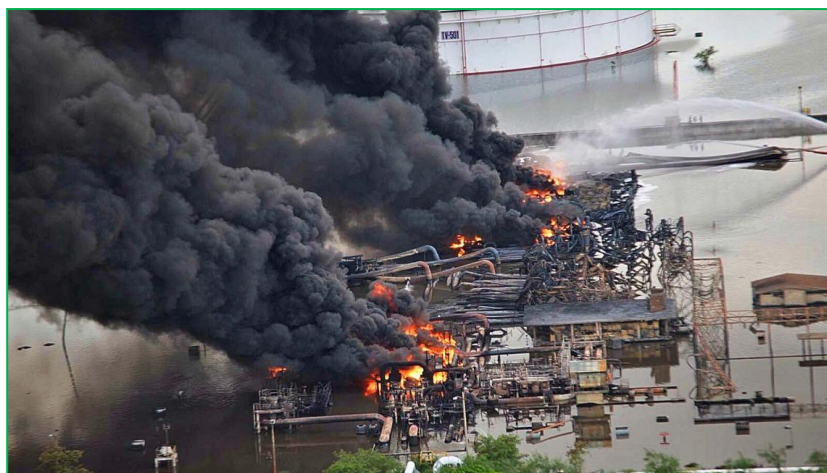
- извършена е планова проверка връзка с изпълнение на Тринадесети координиран европейски проект (REF – 13) на Форума на ЕСНА за контрол на задължения, свързани с онлайн продажба на продукти е проведено лабораторно изпитване на 1 бр. изделие (бижута), продаван чрез онлайн магазин по показател никел, вещество с вписване 27 на Приложение XVII на REACH. Резултата за съдържанието на никел е под ограниченията на вписване 27 на Приложение XVII на REACH. Попълнен е онлайн въпросник по проекта.

Обобщение и изводи от извършената контролна дейност по спазване на законодателството на химикалите:

- не се констатира неизпълнение на задълженията за извършване на същински регистрации на химични вещества в Европейска агенция по химикали;
- при проведения контрол за наличие на вещества, предмет на ограничаване съгласно приложение XVII на REACH не се констатира несъответствие с вписванията или наличието на такива вещества при проверките чрез нотификации чрез RAPEX системата.
- при осъществения контрол по прилагането на Регламент (ЕО) № 2019/1021 относно устойчивите органични замърсители (УОЗ) не се констатира наличие на УОЗ веществата;
- планът за контролна дейност през 2025 г. по управление на опасни химични вещества е изпълнен;
- в следствие на осъществения контрол през 2025 г. по спазване на законодателството по химикали се установи, че производството и употребата на химичните вещества и смеси се осъществява по начин, който свежда до минимум значителните неблагоприятни ефекти върху здравето на човека и околната среда.

Предотвратяване на риска от големи аварии с опасни химични вещества

Директивата 2012/18/ЕС, СЕВЕЗО III относно контрола на опасностите от големи аварии с опасни вещества е транспонирана в българското законодателство в Закона за опазване на околната среда - Глава седма, Раздел I “Предотвратяване на големи аварии” и Наредба за предотвратяване на големи аварии с опасни вещества и за ограничаване на последствията от тях.

Регионална инспекция по околната среда и водите, гр. Плевен извършва контролна дейност по чл. 157а, ал. 4, т. 1 от ЗООС на територията на област Плевен и област Ловеч.

На територията на РИОСВ – Плевен има 10 бр. съществуващи предприятия, попадащи в обхвата на Глава 7, Раздел I на ЗООС – 9 бр. с класификация нисък рисков потенциал (ПНРП) и 1 бр. с висок рисков потенциал (ПВРП), а именно:

- “Предприятие за производство на растителни масла”, с. Ясен с класификация нисък рисков потенциал на оператор „Марица олио“ АД, гр. Пазарджик. На оператора е издадено Решение № ДППГА-01(А1)-П-ПН(1)/28.07.2023 г. от Директора на РИОСВ Плевен на основание чл.106, ал. 4 от ЗООС за потвърждение на пълнотата и съответствието на актуализиран доклад за политика за предотвратяване на големи аварии (ДППГА).

- “Бент ойл“ АД - Петролна база“, гр. Плевен с класификация нисък рисков потенциал на оператор „Бент ойл“ АД гр. София. Оператора има издадено становище по чл.106, ал.2 от ЗООС с №ПЛ-ПГА-02/13.05.2016 г. от Директора на РИОСВ Плевен за потвърждение на ДППГА за ПНРП.

- “Топлофикация - Плевен” АД, гр. Плевен с класификация нисък рисков потенциал на оператор „Топлофикация - Плевен” АД, гр. Плевен. На основание чл.106, ал. 4 от ЗООС оператора има издадено решение № ДППГА–01–А2–П–ПН(3)/2025 г. от Директора на РИОСВ Плевен за потвърждение на актуализиран ДППГА за ПНРП.

- “Резервоарен парк за съхранение на петролни продукти”, гр. Плевен с класификация нисък рисков потенциал на оператор “Рафинерия Плама” АД, гр. Пловдив. На основание чл.106, ал. 4 от ЗООС е издадено Решение №ДППГА-02-П-ПН(2)/22.11.2023 г. от Директора на РИОСВ Плевен за потвърждение на пълнотата и съответствието на ДППГА на ПНРП;

- “Газохранилище - Литекс”, гр. Ловеч с класификация нисък рисков потенциал на оператор „Литекс”АД, гр. София. На основание чл.106, ал. 2 от ЗООС има издадено становище с № ПЛ-ПГА-04/2016 г. от Директора на РИОСВ Плевен за потвърждение на ДППГА за ПНРП;

- “Резервоарен парк за съхранение на петролни продукти“, гр. Плевен с класификация нисък рисков потенциал на оператор „ЛОТУС ОЙЛ ТРЕЙД” ЕООД, гр. Плевен. На основание чл.106, ал. 2 от ЗООС е издадено становище с № ПЛ-ПГА-07/2022г. от Директора на РИОСВ Плевен за потвърждение на ДППГА за ПНРП;

- “Резервоарен парк за съхранение на нефтопродукти (котелно гориво)“, гр. Плевен с класификация нисък рисков потенциал на оператор “ФЕНИКС ОЙЛ ТРЕЙД” ЕООД, гр. Русе. Операторът има издадено е решение по чл.106, ал.4 от ЗООС с №ПЛ-ПГА-08-01/2022 г. от Директора на РИОСВ Плевен за потвърждение на пълнотата и съответствието на актуализиран ДППГА на ПНРП.

- „ПОЛИХИМ - СС” ЕООД, площадка гр. Луковит с класификация висок рисков потенциал на оператор „ПОЛИХИМ - СС” ЕООД, гр. София. операторът има издадено решение за одобряване на актуализиран ДБ за ПВРП с № 249-А1/26.04.2024г.;

- „Резервоарен парк за съхранение на нефтопродукти (котелно гориво) в съществуващи резервоари на територията на „Рафинерия Плама“ АД“ с класификация нисък рисков потенциал на оператор „ОЙЛ ПЛАТФОРМ” ЕООД, гр. Плевен. Дружеството в качеството си на оператор има издадено решение по чл.106, ал.4 от ЗООС с №ДППГА-01-П-ПН(11)/2024 г. от директора на РИОСВ Плевен за потвърждение на пълнотата и съответствието на Доклад за политиката за предотвратяване на големи аварии (ДППГА) на предприятие с нисък рисков потенциал потенциал.

- „ВМ ПЕТРОЛЕУМ“ ООД, площадка гр. Плевен с класификация нисък рисков потенциал на оператор оператор ВМ ПЕТРОЛЕУМ ООД, гр. Варна. Към момента не е представен в РИОСВ Плевен ДППГА за ПНРП.

Съгласно утвърдения годишен план за контролната дейност на комисията по чл. 157а, ал. 4, т.1 от ЗООС за РИОСВ-Плевен през 2025 г. бяха планирани за проверки следните 4 бр. предприятия с нисък и висок рисков потенциал на територията на РИОСВ Плевен:

- Бент ойл АД – Петролна база гр. Плевен с класификация нисък рисков потенциал на оператор „Бент ойл“ АД, гр. София;
- Резервоарен парк за съхранение на петролни продукти“, гр. Плевен с класификация нисък рисков потенциал на оператор "ЛОТУС ОЙЛ ТРЕЙД" ООД, гр. Плевен;
- Резервоарен парк за съхранение на нефтопродукти (котелно гориво), гр. Плевен с класификация нисък рисков потенциал на оператор „ФЕНИКС ОЙЛ ТРЕЙД“ ООД, гр. Русе;
- „ПОЛИХИМ - СС“ ЕООД, площадка гр. Луковит с класификация висок рисков потенциал на оператор „ПОЛИХИМ - СС“ ЕООД, гр. София.

На гореизброените планирани за контрол през 2025 г. 4 бр. предприятия са извършени 4 бр. планови проверки. За отчетния период не са извършвани извънредни проверки.

През 2025 г. при извършения контрол на предприятията с класификация нисък и висок рисков потенциал на територията на Плевенска и Ловешка област не са установени проблеми по отношение на безопасната експлоатация в предприятията. Не са установени аварийни ситуации и няма регистрирани случаи на големи аварии с опасни химични вещества на територията на РИОСВ - Плевен. През 2025 г. не се постъпвали в РИОСВ Плевен жалби и сигнали от физически и/или юридически лица във връзка с изискванията на контрол на риска от големи аварии с опасни вещества.

По отношение на съответствието с изискванията на законодателството се установи, че операторите спазват изискванията на законодателството. През 2025 година при проведения планов контрол на 4 бр. предприятия е издадено 1 бр. предписание за почистване на тревна и храстова растителност, което е изпълнено в поставения срок.

При извършения контрол се установи, че операторите са осигурили достъп до актуална информацията по чл.116д, ал.1 от ЗООС на заинтересованата общественост за предприятията и мерките за сигурност и поведение в случай на голяма авария. Информацията е налична и на интернет страниците на Община Плевен и Община Луковит, на чиито територии са проверените обекти.

Община Луковит има изготвен външен аварийен план, съгласно изискванията на чл.18, ал.1 от Наредбата за предотвратяване на големи аварии с опасни вещества и ограничаване на последствията от тях. Предоставен е на обществеността като е достъпен на интернет страницата на Общината. На 16.10.2025 г. е проведено проиграване на външния аварийен план в предприятието с висок рисков потенциал „ПОЛИХИМ - СС“ ЕООД, площадка гр. Луковит. Копия на документите за проиграването на плана (заповед, доклад, карта за оценка, план за проиграване и протокол) са предоставени в РИОСВ Плевен. Представена е и информация по Приложение 7 на наредбата.

През 2025 г. от Директора на РИОСВ - Плевен е издадено 1 брой решение по чл.106, ал.4 от ЗООС с № ДППГА-01-A2-П-ПН(3)/2025 г. за потвърждение на актуализиран ДППГА на ПНРП "Топлофикация - Плевен" АД, гр. Плевен с оператор „Топлофикация - Плевен“ АД, гр. Плевен.

При провеждането на процедурите по Глава 6, раздел III на инвестиционни предложения се извършва контрол и на подадената информация от възложителите дали попаднат предвидените дейности в обхвата на Глава 7, раздел I от ЗООС. През 2025 г. не са установени нови предприятия, попадащи в обхвата на Глава 7, Раздел I на ЗООС.

Проведени са и 5 бр. планови проверки на обекти, осъществяващи дейности с химикали в обхвата на чл. 103, ал.1 на ЗООС, представени в таблица 3.7.1 на отчета. При проведените контроли се установи, че дружествата имат изготвени актуални доклади за класификация по чл. 103, ал.1 на ЗООС.

При сравнение на проведения контрол през 2024 и 2025 на обектите СЕВЕЗО по спазване на законодателството по предотвратяване на риска от големи аварии с опасни вещества може да се направи заключение, че през 2025 г. броя на проверките е по – малък: броя на планираните за проверки обекти е по – малък (4 бр. за 2025 г., 6 бр. за 2024 г.), не е извършван последващ контрол и няма постъпили сигнали през 2025 г.

Резултати от извършената контролна дейност по предотвратяването на риска от големи аварии:

- годишния план за 2025 г. на контролната дейност на комисията по чл. 157а, ал. 4, т.1 от ЗООС за РИОСВ-Плевен е изпълнен;

- през 2025 г. е издадено 1 бр. становище по чл.106, ал. 4 от ЗООС от Директора на РИОСВ-Плевен за потвърждаване на пълнотата и съответствието на актуализиран ДППГА на предприятие с нисък рисков потенциал “Топлофикация - Плевен” АД, гр. Плевен с оператор „Топлофикация - Плевен” АД, гр. Плевен;

- през 2025 г. няма констатирани нарушения и не са съставяни АУАН по законодателството на по предотвратяването на риска от големи аварии;

- при извършения контрол през 2025 г. не са установени проблеми по отношение на безопасната експлоатация в предприятията, не са установени аварийни ситуации и няма регистрирани случаи на големи аварии с опасни химични вещества на територията на РИОСВ - Плевен.